

Mäntyharjun kunnan lausunto Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta 2026–2034

1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?

Mäntyharjun kunta katsoo, että ohjelmakokonaisuus toteuttaa Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita vain osittain. Ohjelmakokonaisuus on valmisteltu käytettävissä olevan rahoituskehityksen puitteissa johdonmukaisesti, mutta alueellisen saavutettavuuden, huoltovarmuuden sekä Itä-Suomen kilpailukyvyn näkökulmat jäävät siinä edelleen liian vähälle painoarvolle.

Nykyinen arviointimalli korostaa voimakkaasti liikennemääriä sekä hyöty-kustannussuhteita. Mäntyharjun kunta pitää tärkeänä, että liikennejärjestelmän kehittämisessä huomioidaan nykyistä vahvemmin myös väylien merkitys huoltovarmuudelle, metsäteollisuuden ja muun vientiteollisuuden kuljetuksille, matkailulle sekä alueiden elinvoimalle. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä liikenneverkkoa tulee tarkastella entistä enemmän myös kansallisen varautumisen näkökulmasta.

2. Perusväylänpidon suunnitelma: onko perusväylänpitoon osoitettu rahoitus kohdennettu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?

Mäntyharjun kunnan näkemyksen mukaan perusväylänpidon rahoitustaso ei ole riittävä korjausvelan kasvun hillitsemiseen eikä väyläverkon palvelutason turvaamiseen pitkäjänteisesti. Tämä näkyy erityisesti alemmalla tieverkolla ja seututeillä, joiden merkitys elinkeinoelämän kuljetuksille on huomattavasti suurempi kuin pelkät liikennemäärät osoittavat.

Rahoituksen kohdentamisessa tulee nykyistä vahvemmin huomioida:

- metsäteollisuuden ja puuhuollon kuljetukset
- huoltovarmuuden kannalta merkittävät yhteydet
- matkailun saavutettavuus
- pääväylien väliset poikittaisyhteydet
- raskaan liikenteen toimintavarmuus ja turvallisuus.

3. Suunnitteluohjelma: mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?

Valtatie 5 Heinolan Lusi – Mäntyharjun Koirakivi

Mäntyharjun kunta esittää suunnitteluohjelmaan lisättäväksi valtatie 5:n Lusi–Koirakivi -välin tiesuunnittelun käynnistämisen.

Valtatie 5 on Etelä-Savon ja koko Itä-Suomen tärkein etelä-pohjoissuuntainen päätieyhteys. Tie yhdistää maakunnan pääkaupunkiseutuun, satamiin sekä valtakunnallisiin ja kansainvälisiin liikenneverkkoihin. Sillä on keskeinen merkitys elinkeinoelämän kuljetusten,

metsäteollisuuden, matkailun, vapaa-ajan asumisen, työssäkäynnin sekä huoltovarmuuden näkökulmasta.

Lusi–Koirakivi muodostaa pääkaupunkiseudun ja Etelä-Savon välisen porttiosuuden, jonka kehittämisellä saavutettaisiin merkittäviä hyötyjä liikenteen sujuvuuden, liikenneturvallisuuden ja toimintavarmuuden kannalta.

Savon rata

Mäntyharjun kunta pitää välttämättömänä Savon radan kehittämissuunnittelun käynnistämistä siten, että tavoitteena on henkilöliikenteen nopeuksien nostaminen, matka-aikojen lyhentäminen sekä ratakapasiteetin lisääminen.

Savon rata on valtatie 5:n rinnalla Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Kainuun tärkein saavutettavuusväylä. Nopeammat ja toimintavarmemmat junayhteydet vahvistavat alueen kilpailukykyä, työmarkkinoiden toimivuutta, matkailua sekä yritysten sijoittumisedellytyksiä. Samalla parannetaan teollisuuden kuljetusvarmuutta ja huoltovarmuutta.

Seututie 381

Mäntyharjun kunta esittää seututien 381 tiesuunnittelun ja perusparannuksen valmistelua välillä Mäntyharjun kuntakeskus–valtatie 15.

Seututie 381 muodostaa tärkeän poikittaisyhteyden valtateiden 5 ja 15 välillä. Tie palvelee metsäteollisuuden kuljetuksia, puuhuoltoa, maa- ja metsätalouden yritystoimintaa sekä muuta raskasta liikennettä. Yhteyden merkitys korostuu myös huoltovarmuuden kannalta, sillä se tarjoaa vaihtoehtoisen reitin päätieverkon häiriötilanteissa. Tieyhteyden palvelutason parantaminen vahvistaisi koko Etelä-Savon logistista toimintakykyä.

4. Investointiohjelma: miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehyksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?

Mäntyharjun kunta esittää, että seuraavassa investointiohjelmassa painotetaan nykyistä vahvemmin Itä-Suomen pääliikenneverkkoa ja huoltovarmuuden kannalta keskeisiä yhteyksiä.

Kunta pitää tärkeinä seuraavia toimenpiteitä:

- valtatie 5:n Lusi–Koirakivi -välin suunnittelun käynnistäminen
- valtatie 5:n Hietanen–Pitkäjärvi -hankkeen eteneminen
- Savon radan nopeudennostoihin ja välityskyvyn parantamiseen tähtäävät investoinnit
- huoltovarmuuden kannalta merkittävien poikittaisyhteyksien kehittäminen ja parantaminen.

Näillä toimenpiteillä parannettaisiin liikenneturvallisuutta, kuljetusten ennakoitavuutta, yritysten kilpailukykyä, alueellista saavutettavuutta sekä huoltovarmuutta. Samalla vahvistettaisiin koko Itä-Suomen elinvoimaa.

5. Ohjelmakokonaisuus: miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?

Mäntyharjun kunta pitää erittäin hyvänä uudistuksena sitä, että perusväylänpidon suunnitelma, suunnitteluohjelma ja investointiohjelma muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Tämä lisää läpinäkyvyyttä, helpottaa kokonaisuuden hahmottamista sekä vahvistaa pitkäjänteistä liikennejärjestelmän kehittämistä.

Jatkossa olisi kuitenkin tärkeää kuvata nykyistä selkeämmin, miten liikenneverkon strateginen tilannekuva, huoltovarmuusnäkökulmat ja alueellinen saavutettavuus ovat vaikuttaneet hankkeiden priorisointiin.

6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Mäntyharjun kunta korostaa, että Itä-Suomen saavutettavuus on koko Suomen kilpailukyky-, turvallisuus- ja huoltovarmuuskysymys.

Valtatie 5 ja Savon rata muodostavat Etelä-Savon liikennejärjestelmän rungon. Näiden kehittäminen hyödyttää laajasti koko Itä-Suomea, vahvistaa vientiteollisuuden toimintaedellytyksiä, tukee matkailuelinkeinoa sekä parantaa asukkaiden, yritysten ja vapaa-ajan asukkaiden saavutettavuutta.

Mäntyharjun kunta esittää, että Väylävirasto käynnistettäväksi:

- valtatie 5:n Lusi–Koirakivi -välin tiesuunnittelun,
- Savon radan nopeudennostoihin tähtäävän kehittämissuunnittelun,
- seututien 381 tiesuunnittelun ja perusparannuksen valmistelun välillä Mäntyharjun kuntakeskus–valtatie 15.

Näillä toimenpiteillä edistettäisiin Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita toimivuuden, turvallisuuden ja kestävyysnäkökulmista sekä vahvistettaisiin koko Etelä-Savon ja Itä-Suomen elinvoimaa.